

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

RAZRED 77 (1)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 31. DECEMBRA 1929.

PATENTNI SPIS ŠT. 6671.

Siegfried Klausner, tvorničar, Dunaj.

Postopek za izdelovanje neprozornih pralnih igralnih kart.

Prijava z dne 18. januarja 1929.

Velja od 1. junija 1929.

Zahtevana prvenstvena pravica z dne 18. januarja 1928 (Nemčija).

Različne predloge se je že stavilo, kako naj bi se nadomestil beli ali svetlobarvni karton, na katerem se igralne karte splošno izdelujejo, z materialom, ki se ne može oziroma, ki se da prati. Vendar pa se dosedaj še ni posrečilo, ustvariti v to svrhu uporaben nadomestek, ker so se materialije, ki so se za to uporabljale, kakor n.pr. tanki kovinski listi, impregnirani ali lakirani papirji, apretirane tkanine in druge v svojem karakterju mnogo preveč razlikovale od igralnih kart, ki so dosedaj v navadi. Najboljši rezultati se dosežejo dosedaj z uporabo tantih listov iz celuloidea ali pa iz materialij, ki imajo karakter celuloidea, ki vsebujejo toliko belih ali svetlobarvnih mineralnih praškov, da se zelo zblížajo po svojem zunanem izgledu kartonu igralnih kart. Kljub mnogim poizkusom se te celuloidne igralne karte niso uvedle, ker ne izpolnijo glavnega pogoja, nevidnost kartine slike. Dosedaj se ne more izdelovati nikake uporabljive igralne karte iz celuloidea ali podobne umetne snovi, ker se ni dosegla tako učinkovita nepropustnost za svetlobne žarke, da ne bi postala kartina slika brez nadaljnega poznatna ali vsaj ne, ako nastopi kaksvetlobni vir v bližini igralca, torej n. pr. pri vzplamtenju vžigalice ali pa pri vklopljenju namizne svetilke. Vzrok temu tiči v dejstvu, da morejo po eni strani snovi, ki imajo karakter celuloidea, vezati samo gotovo količino polnilne snovi in da izgubijo, ako prekoračimo to količino, svojo trdnost in postanejo lomljive ali pa se lahko vtrgajo, in da ne posedujejo po drugi strani

običajne polnilne snovi, kakor cinkovo belilo, litoroni, lahki živec, talkum, magnezijev karbonat i t. d. zadostne pokrivalne zmožnosti. Medtem ko ni težavno napraviti plošče z debelino enega ali večih milimetrov popolnoma neprozoren, se z običajnim polnitvama ne posreči vzeti prozornost listom z debelino 1/4 mm, kakor so potrebni za fabrikacijo igralnih kart. Celo listi, ki vsebujejo 50% svoje teže ali še več na cinkovem belilu, propuščajo svetlobo, ako se jih drži proti kakemu svetlobnemu viru in omogočajo torej spoznanje kartine slike.

Ta nedostatek se je mogel dosedaj samo s tem odpraviti, da se je opremilo zadnjo stran karte z neprozorno pokrivalno plastjo ali s tako dosto in temno risbo, da se prosojna kartina slika ni dala več spoznati. Ker niti to sredstvo ne zadostuje vedno, se je poskušalo razven tanke plasti na zadnji strani namestiti svetlo neprozorno plast na prednji strani in to potem natisniti. Na ta način izdelane igralne karte pa ne odgovarjajo seveda običajnim kartam in se vsled tega niso mogle vpeljati.

Našlo pa se je, da se da ta svetlobna propustnost tankih plasti na plastičnih materialijah s tem popolnoma odpraviti, ako kot polnilne barvilne snovi ne uporabljamo samo specifično lahkih, voluminoznih in vsled tega močno pokrijočih mineralnih praškov, temveč istočasno tudi specifično težke praške, ki v splošnem ne posebujejo zadostne pokrivalne zmožnosti, oziroma, ki jih ne moremo v zadostni množini dodajati materi-

jalijam, ki imajo karakter celuloidea. Kot taki mineralni praški pridejo v poštev, n. pr. bizmutov oksiklorid, bizmutov subnitrat, antimon oksid, merkurov klorid, titan oxyd, žveplov cink i t. d. Takil barvilnih snovi dodajemo lahko v omejenih množinah običajnim težilnim sredstvom, ne da bi s tem spremenili lastnosti in ne da bi s tem zlasti zvišali lomljivost; dosežemo pa na ta način čisto presenetljivo močno pokrivalno zmožnost. Tako moremo po običajnih metodah izdelovati n. pr. iz nitroceluloze, acetilceluloze, alkilceluloze, alkilcelulozinega acetata, alkilcelulozinega acetata in podobnih plastičnih snovi potom dodajanja zmesi od 4 delov cinkovega belila in enega dela titanovega belila tanke plošče od 0,25 do 0,3 mm debeline, ki ne propuščajo več niti svetlobe močnega svetlobnega vira. Z dodajanjem drugih mineralnih barvilnih snovi ali tudi topljivih barvilnih snovi se dajo te kartine pogladi poljubno v svetlejših ali temnejših tonih barvati. Oni se dajo z odgovarjajočim tiskarskimi barvami, brez posebnih mer tako potiskati, da kljubuje tisk absolutno vsaki poškodbi vsled trenja, tako da ni potrebno kakvo naknadno fiksiranje potom lakiranja ali potom kakega drugega postopka. Tako izdelane karte se komaj razlikujejo od običajnih na karton natiskanik kart. One so neprozorne kakor slednje, nadkriljujejo jih pa po trdnosti, zlasti po uklonski trdnosti, po obstojnosti proti vodi, se nemažejo tako in imajo prednost, da se težje vrtljajo in se težje upognejo.

Druga pot, da otpravimo pozornost tankega materiala, ki služi za podlago, obstoja v tem, da izdelujemo slednji iz večih plasti, izmed katerih so zunanje bele ali svetle barve in imajo karakter papirja, notranje pa ne propuščajo svetlobe in so temne. Tak material moremo na različne načine izdelovati. Moremo n. pr. položiti med dva zelo tanka lista iz debelega materiala, prednostno tankega iz acetilceluloze in kakega belega polnilnega barvila, list od črne ali pisane barve iz istega ali drugega osnovnega materiala n. pr. iz viskoze, in potem združiti vse tri plasti potom lepljenja ali stiskanja. Lahko napravimo tudi temno vmesno plast, ki ne propušča svetlobe na ta način, da namestimo močno napolnjen lak ali temno barvano raztopino za lepljenje. Mi izdelujemo lahko tudi temno vmesno plast kot glavno plast, torej uporabljamo n. pr. temno barvasto tablo

debeline 0,2 mm in jo pretvorimo s tem, da od obeh strani namestimo bel napolnjen lak ali da nakaširamo zelo tanek beli list, v uporabljivo kartonsko podlago, ali pa uporabljamo belo še prozorno osnovno ploščo debeline približno 0,2 mm, naneseemo na isto temno plast, n. pr. črn lak in naneseemo, potem ko se je plast črnega laka posušila, na slednjo plast belega laka, z isto vsebno polnilnih sredstev kakor bela podložna plošča.

Namesto temne srednje plasti moremo uporabljati v vseh slučajih tudi belo ali svetlo vmesno plast, katera vsebuje ali drug polnilni material kakor površinske plasti ali pa tudi mnogo močnejšo polnitev kakor je pri slednjih (z oziroma na lomljivost) dopustno.

Svrhi odgovarjajoče matiramo površino na ta način dobijenih kartinih podlagi pred natiskanjem; s tem povečamo zmožnost sprejemanja tiskarskih barv in omogočamo brez teškoč mnogobarvni tisk v offset-postopku potom strojnega tiska.

Po tiskanju podelimo v danem slučaju medli površini potom kalandriranja ali s pomočjo gladilne stiskalnice ali na drug način medel ali svetel sijaj.

Patentni zahtevi:

1.) Postopek za izdelovanje neprozornih pralnih igralnih kart, označen s tem, da se uporabljajo kot podlaga tanke plošče iz snovi, ki imajo karakter celuloidea, ali drugih umetnih snovi, ki vsebujejo kot polnilne materialije zmesi cinkovega belila, litoponov ali podobnih, navadno rabljenih belih mineralnih barvil, z belim ali svetlimi mineralnimi praški večje specifične teže, in da se te podlage natiskajo s slikami kart.

2.) Izvedbena oblika postopka po zahtevu 1.), označen s tem, da se matirajo podlage pred tiskom v svrhu, da se doseže večja stanovitnost tiskarskih barv, in da podlage potem ko se je tisk posušil, poliramo.

3.) Sprememba postopka po zahtevih 1.) in 2.), označena s tem, da se uporabljajo kot podlaga tanke plošče, katere sestoje iz belih plasti, izmed katerih tvori srednjo temni ali svetli material, ki ne propušča svetlobe, medtem ko sestojita obe zunanji plasti iz belega ali svetlo barvinega proti vplivom vode otpornega produkta, zlasti iz celuloznega derivata, ki so mu primešane bele polnilne barvilne snovi.